

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ทักษะคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานี

ผู้เขียน นางสาวมานิตา จันทร์เศรษฐี

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.รจก ศิริสัตย์ลักษณ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชค มิเกล็ด	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการเลี้ยงกระบือและทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงกระบือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานี 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอหนองขาหย่าง และอำเภอบ้านไร่ จำนวน 282 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.1 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.27 ปี ร้อยละ 85.1 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ร้อยละ 69.9 ทำนาเป็นอาชีพหลัก มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 27.32 ไร่ มีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงกระบือเฉลี่ย 16.61 ปี เกษตรกรร้อยละ 95.4 เลี้ยงกระบือเพื่อขาย มีจำนวนกระบือที่เลี้ยงเฉลี่ย 10.68 ตัว จำนวนกระบือที่จำหน่ายเฉลี่ย 4.85 ตัว มีรายได้จากการจำหน่ายอยู่ระหว่าง 10,000 - 30,000 บาท ร้อยละ 54.3 ใช้จ่ายเงินในการเลี้ยงกระบือไปเป็นค่าถ่ายพยาธิ ร้อยละ 76.2 ใช้ทุนตนเองในการเลี้ยงกระบือ ร้อยละ 55.7 มีการพบปะเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอรับบริการฉีดวัคซีนให้กระบือ ร้อยละ 59.9 ไม่ได้รับข้อมูล

ข่าวสารเกี่ยวกับกระบือ ร้อยละ 97.5 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงกระบือ เกษตรกรร้อยละ 63.5 มีความรู้ในระดับมาก

การศึกษาสภาพการเลี้ยงกระบือ พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงกระบือเฉลี่ย 1.79 คน เกษตรกรทุกรายเลี้ยงกระบือปลัก ร้อยละ 98.2 มีคอกกระบือ ร้อยละ 92.2 เลี้ยงแบบปล่อยทุ่ง ร้อยละ 92.6 เลี้ยงกระบือในที่สวนไร่นาของตนเอง ร้อยละ 99.6 เลี้ยงกระบือด้วยหญ้าธรรมชาติ และร้อยละ 99.3 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเลี้ยงกระบือ เกษตรกรร้อยละ 62.1 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และร้อยละ 58.5 ได้รับการรักษากระบือป่วยจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เกษตรกรร้อยละ 79.4 มีการถ่ายพยาธิให้กระบือ และร้อยละ 98.9 ไม่ใช้สมุนไพรในการเลี้ยงกระบือ

การศึกษาทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการเลี้ยงกระบือ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.46 จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือ พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุของเกษตรกร วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน จำนวนกระบือที่เลี้ยง การมีอาชีพทำนา และการมีอาชีพทำไร่

ในด้านปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเลี้ยงกระบือ พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนพื้นที่เลี้ยงกระบือ และแหล่งอาหารไม่เพียงพอในฤดูแล้ง

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนการเลี้ยงกระบือ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้กระบือไถนาเพิ่มมากขึ้น และรัฐบาลควรจัดพื้นที่เลี้ยงกระบือที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรที่ขาดแคลนพื้นที่ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงกระบือแก่เกษตรกรทุกปี

Thesis Title Farmers' Attitude Towards Buffalo Raising in Uthai Thani Province

Author Miss Manita Jansetthee

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Ruth	Sirisunyaluck	Chairperson
Asst. Prof. Warapa	Kunaporn	Member
Asst. Prof. Dr. Choke	Mikled	Member

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the conditions of buffalo raising and farmers' attitude towards buffalo raising 2) factors relating to farmers' attitude level towards buffalo raising 3) problems, obstacles and recommendation of farmers about buffalo raising.

The sample group of this research was comprised of 282 buffalo raising farmers in 4 districts; Sawang Arom, Lan Sak, Nong Khayang and Ban Rai in Uthai Thani province. Data were collected through the use of questionnaire. In statistical analysis, the following methods were employed: frequency, percentage, mean, maximum, minimum, standard deviation and multiple regression analysis.

From research finding, it was found that 52.1 % of farmers were male. The average age was 51.27 years, 85.1 % completed primary school, 69.9 % were rice growers, had average agricultural land area of 27.32 Rai, with 16.61 years of buffalo raising experiences, and 95.4 % raised buffaloes for sale. The farmers raise 10.68 and sold 4.85 buffaloes on average gaining 10,000 to 30,000 baht. Fifty four percent of farmers spent money for deworming, 76.2 % were self supported, 55.7 % contacted government official for vaccination service, 59.9 % did not received information about

buffalo raising, and 97.5 % were not supported by government. Concerning the knowledge level of buffalo raising, 63.5% of farmers had high level.

As for buffalo raising condition, it was found that the farmers had average number of labors of 1.79 per family. All of farmers raised swamp buffalo, 98.2 % had buffalo pens, and 92.2 % were free ranch. Most farmers (92.6 %) raised buffaloes in their own land, 99.6 % fed natural grass to the buffaloes, and 99.3 % used natural water sources for their buffaloes. More than half of them (62.1 %) received vaccination services from government livestock officer as well as 58.5 % received medical care for their buffaloes. Most farmers (79.4 %) had buffalo deworming, and 98.9 % of farmers did not use herbs in buffalo raising.

From studying farmers' attitude towards buffalo raising, it was found that farmers strongly agree with buffalo raising (mean score was 4.46). Concerning the factors relating to farmers' attitude level towards buffalo raising, it was found that the significant factors were: age, raising buffaloes for labor use, number of buffaloes, being rice grower, and being field crops grower.

For problems and obstacles of raising buffaloes, the farmers complained that they were lack of areas for raising buffaloes and food resources were limited in summer.

The farmers suggested that involved sectors should support buffalo raising and encourage using buffalo for labor purposes as well. Government should arrange areas for farmers who lacked of buffalo raising areas. Moreover, government should organize yearly training on buffalo raising for farmers.